

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

Miasto cyrkulowe i górnicze Bochnia, idąc za pięknym i chwalebnym przykładem Stolicy Galicyi, która w d. 30. Listopada r. b. złożyła dzięki Najwyższemu za zupełne odzyskanie zdrowia N. Pana, odprawivszy pierwey prywatne, dziś d. 11. b. m. trzeciej Niedzieli adwentowey złożyła podobne dzięki uroczystem nabożeństwem. Przewielebny Biskup Tyniecki Grzegorz Tomasz, otoczony Duchowieństwem odprawil w tym dniu radości nabożeństwo, poczem nastąpiło *Te Deum*. Na tem nabożeństwie obecne wszystkie Władze cywilne i wojskowe będące w mieście iakoteż lud licznie zgromadzony, wznosili modły dziękczynne do Nieba za to wielkie dobrodzieystwo. — Przewielebny JX. Biskup dał obiad, na którym znajdowały się znakomite osoby i C. K. Oficerowie.

Gazeta Wenecka z d. 15. b. m. zawiera względem nieszczęsnych przypadków zasztych z powodu przybrania morza i wylewu rzek na wielu punktach, następujące wiadomości: Bardzo znaczne wydano summy w dwóch ostatnich latach, aby naprawić tamy uszkodzone pówodzią w iesteni roku 1823 i wszystko kazało się spodziewać, iż przeto w przyszłości podobne nieszczęścia będą odwrócone, gdy nowa katastrofa wszelkie zniszczyła nadzieie. Wiatr Sirocco tak był silny, uporczywy wraz z morza i ładu, a z nim tak ałewne deszcze, że wszystkie rzeki o iednym czasie raptownie wezbrały. W d. 9. Grudnia tak się wzmoęła burza i deszcz, że morze zalało plac S. Marka i większą część ulic Wenecyi, podniosłszy się nierównie wyżej iak w roku 1823. Tamy ochraniające Laguny od nacisku morze, znane pod imieniem Murazzi, zostały nadwerężone, a wściekle bałwany wdarły się na czterech miejscach przez Littorale od Malamocco. Piawa wezbrała pod Zensu o 30 centymetrów wyżej iak w roku 1823, czego ludzka pamięć niezasięga, a Brenta doszła pod Bassano 50 centymetrów wyżej iak roku wspomnionego. Dozorcy tam, przy pierwszym wezbraniu rzek, wzdłuż wszystkich tam, najmocniej byli zajęci, C. K. Inżynierzy i Władze miejscowe łożyły wszelkie staranie dla ochronienia brzegów

pówodzią zagrożonych; C. K. prowincyjne Delegacye i Rząd kraiowy dostarczyli wszystkich potrzebnych materyałów, narzędzi i t. d. Pomimo to niepodobna było wszystko nieszczęście oddalić. Brenta przerwała we dwóch miejscach swoiego lewego brzegu tamy, mianowicie pod Vigodarzere, Giachetto, kanał Pievego przerwał tamy pod Stra we dwóch miejscach; Bachiogline na dwóch miejscach, mianowicie wyżej Trambache, w Saceolungo i Tencarola; Frassine we trzech a Piawa w kilku miejscach. Niedaleko Battaglia kanał z Monselice przerwał także tamę a kanał S. Katarzyny na lewym brzegu między Pra i Vighizzolo. Rzeki mniejsze, iako to Tesina, Timonchio, Astico, Cereson, Alpone i inne, równie wystąpiły z brzegów. Musona, w 13 miejscach zalała kray, pokryła wodą gościńce idące z Padui do Fusiny i. Meistre iakoteż okolicę ostatniego miasta, zburzyła wały, oddzielające łąd staty od Lagunów, przezco wody otaczające i przeryniające Wenecyją, zostały mętne i słone. Drogi wiodące z Vicenzy do Padui i Treviso, z Treviso do Friaula, z Padui do Rovigo i inne mniej znaczne były wodą zalane. Mosty drewniany na Piawie w Priula, i kamienny w Sacile zerwało. Miasta: Verona, Vicenza, Padua również zalała woda. W wielu miejscach w Padui była woda na pięć stop Weneckich, i cisnęła się do wielu domów drzwiami i oknami. C. K. Władze, iakoteż Władze mieyskie i wojskowe dawały wszelką wśród tych okoliczności pomoc. Po i Etsch, których wylew byłby niezmierne poczynił szkody, utrzymane zostały w swoich łożyskach przez natężone Władz usiłowanie. Wody nieustannie spadają, nayważniejsze związki przywrócono poczęści, a koło poprawy tam i mostów iakoteż spuszczenia wody z okolic zalanych ciągle pracują.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Wiadomości z Vera-Cruz w Meksyku z d. 28. Września zawierają: »D. 23. przybył posłaniec z zanku S. Juan d'Ulloa z przełożeniem poddania się twierdzy przez kapitulacją pod warunkiem, że Gubernator poszle wprzód Oficera na wyspę Kubę dla zawiadomienia się o istotnym stanie rze-
(

czy. Ze strony korpusu oblężającego odpowiedziano mu, iż podróż do Kuby byłaby jedynie utratą czasu, i jeżeli się załoga natychmiast nie namysli do zaszczytnéj kapitulacyi, korpus ten przystąpi do działań przeciwko twierdzy z eskadrą połączoną w *Sacrificios*. Przed twierdzą tę przybyła już była fregata o 44 działach wraz z korpusem w Londynie na rachunek Meksyku zbudowana. (Podług późniejszych wiadomości eskadry Hiszpańska z Meksykańską już się z sobą spotkały.)

Portugalia i Brazylia.

Oto jest zupełna treść dokumentów dotyczących się stosunków między Portugalią i Brazylią w Lizbonie ogłoszonych.

»Pod d. 15. Listopada ogłosiło Ministerjum Spraw Wewnętrznych następującą ustawę, ogólną Konstytucyą i nieustający Edykt.«

»Dom Jan z Łaski Bożej, Król połączonych Królestw Portugalii, Brazylji i Algarwii po tey i owej stronie morza, w Afryce Pan Guinei, i zdobyczy, żeglugi i handlu Kuby, Arabii, Persyi i Indyi i t. d. Poddanym wszystkich Państw Moich i Królestw pozdrowienie. Oznajmiamy wszystkim, którzy niniejszą ustawę czytać będą: Listem Moim datowanym w d. 13. Maia r. b., biorąc na uwagę iak jest przyzwocie i wskazuje potrzeba, aby ku chwale Bożej i dobru wszystkich ludów, które Boska Opatrzność Mojemu najwyższemu dozorowi poruciła, położyć koniec złemu i niezgodom, które ze szkodą i uszczerbkiem tak kraiovców Brazylijskich iak i Portugaljskich zasły; gdy iako troskliwy oyciec niustannie zajęty iestem uwagą, iakby przyzwociey pokoy i przyiaźń i dobre porozumienie między bratniemi ludami przywrócić, które najswiętsze węzły poiednać i niustannym związkim łączyć powinny; gdy, do wykonania tego ważnego zamiaru, zapewnienia powszechney pomysłności, politycznego bytu i przyszłych losów Królestw Portugalii i Algarwii, iakoteż Królestwa Brazylji, podobowało się Mi, temuż Królestwu nadać tę godność, pierwszeństwo i nazwisko, ustawą z d. 15. Grudnia 1815, wskutek czego mieszkańcy tego krain złożyli Mi na nowo przysięgę podczas uroczystego obwołania Mnie na Dworze Rio-de-Janeiro; życząc Sobie zarazem usunąć wszelkie trdnosci, które wspomnionemu związkowi, zgodzie i szczęśliwości iednego, a drugiego Królestwa przeszkadzać, i opieraćby się anogły, iako Oyciec troskliwy, którego iedynie lepsze urządzenie dzieci swoich obchodzi; osądziłem za rzecz słuszną, Mojemu wielce ukochanemu i szacowanemu synowi, D. Pedro de Alcantara, dziedzicowi i Nastąpcy na te Królestwa, odstąpić i na niego przenieść prawa Moie do owego krain, który

uznaię i wynoszę do Cesarstwa; zastrzegając sobie tytuł Cesarza Brazylijskiego. Względem tak ważnego przedmiotu spełnione są zamiary Moie w sposobie, iaki się okazuje z traktatu przyiaźni i przymierza, podpisanego w Rio-de-Janeiro d. 29. Sierpnia b. r. przeze mnie w dniu dzisiejszym ratyfikowanego, a który wszystkim Moim wiernym poddanym powinien być ogłoszony, aby przez tenże zapewnić pomysłność, korzyści i sprawy Mojemu ludowi, stosownie do usilnych starań Moiego oycowskiego serca. Wśród tych okoliczności postanowiłem przyiać tytuł Cesarza Brazylji, uznaić Moiego rzeczzonego i nader wielce ukochanego i szacowanego syna Dom Petro de Alcantara, Xięcia Portugalii i Algarwii pod tym samym tytułem, Cesarzem i wykonanie iego władztwa w całym Cesarstwie; i rozkazię, abym od tąd i Ja godności tey odpowiedniami czynnościami był uznawany; rozporządzam oraz, aby wszystkie ustawy, patenta i dyplomy wszelkiego rodzaju, lub obwieszczenia, zwyczajnie w imieniu Moim Król. sporządzane w następującej formie były wydawane: »Dom Jan z Łaski Bożej, Cesarz Brazylji, Król Portugalii i Algarwii z tey i z drugiej strony morza, Pan Guinei i zdobyczy, żeglugi i handlu Ethiopii, Arabii, Persyi i Indyi i t. d.; aby edykta (*Alvaras*) tak były układane: »Ja Cesarz i Król czynię wiadomo i t. d.; aby prosby i inne papiery przesłane do Mnie lub do Moich Trybunałów, którym Moia Władza Król. przyznana, miały napis: »Do Jego Cesarshiey i Królewshiey Mości;« aby urzędowe raporta, podawane do Mnie, bądź przez Moich Sekretarzów Stanu lub Moie Trybunały, tak były układane: Do Cesarza i Króla, naszego Pana; i by inne urzędowe obwieszczenia były sporządzane; »Przez Jego Cesarską Król. Mość.« (Tu następuje dokładny rozkaz do szczególnych pierwszych Władz sądowych i wojskowych do wykonania i zachowywania onegoż, iakoteż do W. Kanclerza tegoż Królestwa pełniącego obowiązki *Desembargador do Paço*, Ces. Król. Radcy D. de Mattos e Vasconcelles Barboza de Magalhaes, dla ogłoszenia tey ustawy.) Dan w Pałacu Mafra, d. 15. Listopada, w roku narodzenia naszego Pana Jezusa Chrystusa 1825.«

»Cesarz i Król (*Imperador e Rei. Com Guarda*) »*Jose Joaquin de Almeida e Araujo Correa de Lacerda*.«

Potém następuje z Ministerjum Spraw Wewnętrznych.

»Dom Jan z Łaski Bożej, Cesarz Brazylji i Król Portugalii i Algarwii po tey i drugiej stronie morza, w Afryce, Pan Guinei, zdobyczy, żeglugi i handlu Ethiopii, Arabii, Persyi i Indyi i t. d., Wia-

domo czynię, tym, którzy niniejszy list potwierdzający i ratyfikacyjny czytać będą, że d. 29. Sierpnia r. b. w Rio de Janeiro między Mną a dostojnym Xięciem Dom Peter, Cesarzem Brazylii, Moim nader wielce ukochanym i szacownym Synem przez wzajemnych w należyte pełnomocnictwa opatrzonych Pełnomocników zawarty i podpisany został traktat pokoju i przymierza treści następującej: (Tu następuje traktat, jakieśmy go już pierwey udzielili.) A gdy Mi takowy traktat przełożono, którego treść powyżey umieszczona, i wszystko, co zawiera, należyście rozważyłem i rozpoznałem, więc ratyfikuję i potwierdzam go w całości, i akoteż każdą onegoż klauzulę i warunek i uznaę go niniejszém za ważny, i aby miał należny skutek, przyrzekam go niezłomnie zachowywać i wypełniać i takowy w każdym sposobie wykonywać i uskuteczniać. W dowód i moc wyżey rzeczowego wydaę niniejszy list, przeze Mnie podpisany, z wyciśnieniem wielkiey pieczęci z Moim herbem, a wydanym przez Moiego podpisanego Radcę Ministra i Sekretarza Stanu.◀

Dań w Pałacu Mafra d. 15. Listopada i t. d.

»Imperador e Rei. Com. Guarda.«

»Hrabia de Porto Santo.«

Tegoż samego dnia wyszły z Wydziału Spraw Zewnętrznych rozkazy: 1) Do P. Monteiro Terres; 2) do Hrabiego Barbacena Francisco, iż stósownie do powyższego traktatu Król Jego Mość zalecił, że tak okręty wojenne, iak i kupieckie, pod banderą Brazylijską mają być odtąd wpuszczane do portów Królestwa i osad; 3) do Dom M. A. de Mello i 4) do P. de Moraes, dla zawiadomienia Urzędu handlowego w tym samym stosunku i z tym wstępem: iż Monarcha zalecił, że odtąd okręty i towary Brazylii do portów tego Królestwa wpuszczane, pierwsze iako Portugalskie uważane, a od ostatnich na teraz po 15 procentu od wartości powinno być płacone, przy czém podatek od przeladowania na inne okręty ten sam, co przed rozdzieleniem pozostanie. 6) »Gdy Artykułem 8. zawartego między Portugalią a Brazylią traktatu ustanowiono, iż utworzona być powinna połączona Kommissyia, dla ocenienia strat poniesionych przez poddanych Portugalskich od rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich Brazylii przeciwko Portugalii i chociaż miejsce do zebrania się i czas rozpoczęcia iey prac nie iest ieszcze oznaczony, iednakowoż potrzeba, aby należne dokumenta wprzód były przygotowane, ponieważ wedle rzeczzonego artykułu wszelkie roszczenia nie będą za ważne uznane, które w ciągu roku od zaprowadzenia tęg Kommissyji nie zostały podane. Stósownie do tego rozkazuie Monarcha Urzędowi handlowemu przedsięwziąć potrzebne

środki, i oraz ogłosić, że wszyscy, którzy wskutek zaszyłych zdarzeń utracili posady dożywotne przez siebie w Brazylii posiadane, upoważnieni są, podać swoje reklamacye do wspomnioney Kommissyji, wyiawszy tych, którzy na rozkaz Monarchy towarzysząc Mu, Brazylią opuścili, a którzy innym sposobem będą wynagrodzeni.◀

Francya.

Król dał w d. 13. Grud. posłuchanie Ciału dyplomatycznemu. Delfin udał się w d. 12. Grudnia na kilka dni do Fontainebleau.

W d. 14. Grudnia dał Król prywatne posłuchanie Nuncyuszowi Papieżkiemu.

Niemcy.

Gazeta Brenska z d. 11. Grudnia udziela następującego traktatu żeglugi i handlu zawartego między W. Brytanią, a miastami Hanzeatyckimi Hamburgiem, Lubeką i Bremą, którego ratyfikacye pod d. 2. Grudnia w Londynie wymienione zostały;

Król Jegomość połączonych Królestw W. Brytanii z iednéy, a Senaty wolnych Hanzeatyckich miast: Lubeki, Bremy i Hamburga (każde z tych Państw osobno dla siebie) z drugiey strony, równie ożywieni duchem, by swoim poddanym i obywatelom, których handlowe stosunki łączą, przynieść wszelką ulgę i zachęcenie, i przekonani, iż do osiągnięcia tego pożądanego celu nic bardziéy przyłożyć się nie może, iak wzajemne zniesienie wszystkiey różnicy w opłatach od okrętów i ładunków Państw umawiających się mających być uiszczanych w portach Państw drugich, umocowali do zawarcia w tęg mierze potrzebnéy ugody:

Król Jegomość połączonych Królestw W. Brytanii i Irlandyi, wielce szanownego Jerzego Kanninga, Członka tajnéy Rady Królewskiey, Członka Parlamentu, i Króla Jegomości pierwszego Sekretarza Stanu w Wydziale Spraw Zewnętrznych; i wielce szanownego William Huskinsona, Współczłonka Królewskiey Rady, Członka Parlamentu, Prezydenta Wydziału tajnéy Rady handlowéy i osad, Podskarbiego Królewskiey Marynarki;

A Senaty wolnego miasta Hanzyiatyckiego Lubeki, wolnego Hanzyatyckiego miasta Bremy i wolnego miasta Hanzyiatyckiego Hamburga, P. James Colquhoun, swojego Ajenta i Jeneralnego Konzula w Anglii;

Którzy, wymieniwszy swoje pełnomocnictwa i takowe za przyzwoite znalazwszy zgodzili się na artykuły następujące:

»Artykuł I. Od dnia dzisiejszego okręty Lubeki, Bremy i Hamburga zawiiające do portów połączonych Królestw W. Brytanii i Irlandyi, lub z owych wyptywające, iakoteż okręty Angielskie

zawiające do portów Hanzeatyckich Państw wolnych Lubeki, Bremy i Hamburga, lub z onych wypływające, nie powinni żadnym innym, lub wyższym opłatom lub należyciom podlegać, iakie na teraz lub w przyszłości pobierane będą od okrętów kraioowych do takowych portów zawiających, lub z onych wypływających.»

»Art. II. Wszystkie towary, bąc, że są płodem obwodów Hanzeatyckich wolnych Państw Lubeki, Bremy lub Hamburga, bąc innego iakiego kraiu, mogące być wprowadzane z iednego z portów wspomnianych Państw wolnych na okrętach Angielskich do połączonych Królestw W. Brytanii i Irlandyi, mają być w takim samym sposobie wprowadzane także na okrętach Lubeki, Bremy i Hamburga; i wszystkie towary, bąc, że są płodem Państw Króla Jmci W. Brytanii, lub iakiego innego kraiu, które mogą być wyprowadzane z portów połączonych Królestw na okrętach Angielskich, mogą być takim samym sposobem z pomnionych portów także na okrętach Lubeki, Bremy i Hamburga wywożone — a wszystkie towary mogące być do portów Lubeki, Bremy i Hamburga wprowadzane lub wywożone, mają być takim samym sposobem na okrętach Angielskich do portów Lubeki, Bremy i Hamburga wprowadzane i wyprowadzane.»

»Art. III. Wszystkie towary, które wprost z portów: Lubeki, Bremy i Hamburga, lub z iednego z tych do portów połączonych Królestw mogą być wprowadzane, powinny być za tąż samą opłatą wpuszczane, czyli to na okrętach Angielskich lub iednego z rzeczonych Państw wolnych są przywożone; i wszystkie towary, których wywoz dozwolony jest z Królestw połączonych, mają mieć prawo do tych samych nagród, zwrotu cła i korzyści, czyli są na Angielskich lub Hanzeatyckich okrętach wywożone; a ta sama wzajemność zachowana być powinna w portach rzeczonych Państw wolnych względem wszystkich towarów, które na okrętach połączonych Królestw do wspomnianych portów mogą być wprowadzane lub z tych wywożone.»

»Art. IV. Żadna z Stron umawiających się niteż w iey imieniu, lub pod iey powagą handlujące towarzystwa, korporacje lub ajenci, nie powinny dawać pierwszeństwa ze względu lub z uwagi na narodowość, okrętowi, na którym się przywoz odbył, bąc pośrednio lub bezpośrednio, przy zakupowaniu produktów lub wyrobów swych właściwych Państw do innego Państwa wprowadzonych; ponieważ rzetelnym jest zamiarem i myślą

wysokich Stron umawiających się, aby w tym względzie żadna nie zachodziła różnica.»

(Dokończenie nastąpi.)

Rossyia.

Listy z Odessy z d. 23. Grud. zawierają o bliższych powodach do tak niespodziewanej śmierci Cesarza *Alexandra* następujące podania: »Do tøy wielkiej straty była powodem, iak się zdaie, podróż do Krymu, gdzie Monarcha zachęcony pięknym powietrzem, przeieżdżał się po 6 do 8 godzin w romantycznych górach owego półwyspu, nie opatrzywszy się należycie na chłodne wiatry wieczorne, sądząc, że jest dostatecznie zahartowany przez klimat *Petersburgski*. Cesarz przybył do *Taganrogu* już w stanie gorączkowym, nie chcąc zaraz używać lekarstw; atoli napady gorączkowe poczęły być coraz silniejsze; w d. 26. Listopada uczuł Monarcha niebezpieczeństwo życia *Swemu* zagrażające, z pobieżnością odprawił nabożeństwo, a d. 1. Grudnia o godz. 10. rano przed południem Jego wielka dusza opuściła śniertelne zwłoki.....»

Alexander I. urodził się d. 24. Grudnia 1777., zaślubił się w d. 9. Paźdz. 1793 z *Elżbietą Alexiwną* (*Ludwiką Maryją Augustą Xieźniczłą Badeńską*) i wstąpił na Tron po *Oycu* *Swoim Pawle I.* d. 24. Marca 1801. W roku 1815 połączył na głowie *Swoiej Koronę Polską z Rossyjską.*

Cesarz ten nie zostawił po *Sobie* potomstwa, lecz trzech Braci: *Konstantyna*, urodz. 1779; *Mikołaja*, urodzonego 1796, i *Michała* urodz. 1799; tudzież dwie Siostr: *Maryją Pawłownę*, zaślubioną *W. Dziedzicznemu Xieciu Sasko-Weynarowskiemu* i *Annę Pawłownę*, *Następczynią Niderlandzką.*

Podług ogłoszonego wykazu ceny chleba na czas od 1go do 31. Stycznia 1826 r. ważyć powinny: bułka montowa po kr. 1/2, łót. 5 7/8 — detto po kr. 1, łót. 11 6/8 — bułka ordynaryyna po kr. 1/2, łót. 7 7/8 detto po kr. 1, łót. 15 6/8 — bochenek chleba białego po kr. 1, funt — łót. 25 4/8 — detto po kr. 3, funt 2 łót. 12 6/8 — detto po kr. 6, funt 4 łót. 25 6/8 — bochenek chleba śniadego po kr. 1, funt. 1 łót. 9 1/8. — detto po kr. 3, funt. 3 łót. 27 5/8 — detto po kr. 6, funt. 7 łót. 23 4/8 — bochenek chleba razowego po kr. 2, funt. 3 łót. 8.

O zachowaniu tego wykazu przekonać się można na wadze ku temu pod ratuszem wystawioney; oraz wzywa się każdego, by wykhorzenie przeciwne taryfic doniósł, a prócz zatajenia nazwiska, przyzwoitą odbierze nagrodę.